

Леся Гапон

кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та методики її навчання Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, hapon_lesia@tnpu.edu.ua

ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ТВОРЧОСТІ БОГДАНА ЛЕПКОГО В ШКОЛІ

Література рідного краю – складник літературної освіти, що охоплює твори письменників, чий життя і творчість тісно пов'язані з регіоном, у якому розташовано заклад загальної середньої освіти.

Вивчення курсу літератури рідного краю здійснюється упродовж року за рахунок годин, які вчитель розподіляє самостійно. Як зазначає дослідниця Ганна Токмань, вивчення літератури рідного краю наближує творчість письменника до школяра. Робота з матеріалами музею, бібліографічний пошук, літературні подорожі рідним краєм, зустрічі з письменниками-сучасниками, зіставлення літературних образів зі звичайною реальністю роблять уроки цього типу незвичайними, пам'ятними [6, с. 193].

Літературна карта Тернопілля багата іменами багатьох митців, які уславили наш край своїм талантом. У 2007 році Тернопільська обласна організація Національної спілки письменників України за сприяння Тернопільської облдержадміністрації та обласної ради видано антологію творів авторів із Тернопільщини «Літературне Тернопілля. 1984-2007». У випуску представлені прозові і поетичні твори літераторів Тернопільщини з часу заснування обласної організації Національної Спілки письменників України (1984-2007 рр.).

Одним із блискучих майстрів слова є виходець із Бережанщини, відомий письменник, автор невмирущих рядків «Видиш, брате мій...» Богдан Лепкий. Вивчення його творчості в школі – важливе знаряддя патріотичного виховання, дієвий засіб поглиблення знань з літератури і розвитку пізнавальних інтересів школярів та молоді.

На особливу увагу заслуговують уроки, присвячені знайомству з літературним спадком митця в контексті педагогічної інноватики.

Сучасний урок літератури характеризується оптимальністю поєднання методів, форм, прийомів роботи та засобів навчання, регламентованістю обсягу і складності завдань.

Актуальним є застосування діяльнісного й компетентнісного підходів, використання медіатекстів і прийомів візуалізації: створення буктрейлерів та відеороликів, рекламних текстів, підготовка фотографій, малюнків, колажів, афіш, рекламних постерів на літературні теми, підготовка матеріалів на літературну тематику для вебсайтів.

У процесі вивчення творів Б. Лепкого доцільно використовувати види інтерсуб'єктної взаємодії. Наприклад, *діалог читачів*, що відбувається у формі евристичної бесіди, дидактичної гри, аналізу проблемної ситуації тощо. Проводячи *діалог читача з героями твору, оповідачем, автором*, найчастіше використовують прийоми вербальної та графічної візуалізації, словникову роботу, рольове перевтілення тощо, а мотивуючи учнів до *діалогу автора з героями твору*, застосовують прийоми передбачення, словникової роботи, аналізу портретних характеристик героїв тощо. *Автокомунікацію* (діалог читача зі своїм внутрішнім «Я», автора з оповідачем, поета з ліричним героєм) унаочнюють ейдетичними прийомами. Реалізуючи *міжмистецький діалог*, ми налаштовуємо учнів на розуміння інтерсуб'єктної взаємодії текстів національної та інонаціональної літератури (або ж тексту літературного і музичного чи зразка образотворчого мистецтва) [4].

До інноваційних форм творчих робіт з української літератури відносимо: есе – невеликий за обсягом твір з довільною композицією, виразним оригінальним трактуванням теми, унікальним авторським способом презентації власних думок і емоцій, а також образно-сміслову презентацію – максимально індивідуалізовану опорну схему, яка складається з візуальної (малюнка / бачу), смислової (тексту-інтерпретації/ розумію) і презентаційної (доповіді/презентую) частин.

Список використаної літератури

1. Глеб О. В. Формування у старшокласників уміння інтерпретувати ліричні та ліро-епічні твори української літератури. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. Київ, 2016. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/14033/1/%D0%90%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B5%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82_%D0%93%D0%BB%D0%B5%D0%B1_2.03.pdf
2. Ісаєва О. О. Вивчення літератури в цифрову епоху: про реалії сьогодення і перспективи в майбутньому. *Всесвітня література в школах України*. 2016. №1 (415). С. 3-8.
3. Клименко Ж. Дива візуалізації, або як зробити знання видимими, а уроки літератури – незабутніми. *Всесвітня література в школах України*. 2019. № 3(453). С. 2-11.
4. Уліщенко В. В. Інтерсуб'єктність у контексті особистісного орієнтованого навчання. URL: http://www.vmurol.com.ua/upload/publikatsii/nauka/2017/Intersubectnist_u_contexti.pdf.
5. Уліщенко В. В. Специфіка інтерсуб'єктної взаємодії на уроках літератури. *Діалогічне прочитання української літератури: монографія* Київ, 2016. 244 с.
6. Токмань Г. Методика навчання української і зарубіжної літератури. Київ, 2013. С. 193-195.
7. Література рідного краю. Тернопілля. 5-12 класи. Конспекти уроків / упор. Н. Ліщук. Тернопіль, 2009. 228 с.
8. Література рідного краю. 5-11 класи. Тернопілля хрестоматія / упоряд.: Н. Ю. Біловус, Л. С. Боруцька, М. М. Кондирєва. Тернопіль: Мандрівець, 2011. 596 с.